

78

Brjef landshöfðingja.

Alþingi, sem saman kom í ár, hefir eptir löglegan undirbúning samþykkt lagafrumvarp það um lögaldur, sem borið hafði verið upp af þingmanna hálfu og jeg hjer með leyfi mjer að senda, bæði í þeim búningi, er það kom í frá þinginu, og í danskri þýðingu.

Alþingi 1889 samþykkti, eins og kunnugt er, frumvarp til laga um lögaldur, þar sem ákveðið var, að fjárráð með umráðamanni skyldi falla burtu, en að sjerhver karlmaður og ógift kona skyldi verða fullráð fjár síns 21 árs að aldri og geti þá og tekið að sjer ábyrgð í fjármálum svo að gild sje, en því frumvarpi var, samkvæmt brjefi ráðaneytisins, dags. 31. maí 1890, synjað staðfestingar með allrahæstum úrskurði 22. s. m. Það lagafrumvarp, er hjer liggur fyrir, er að því leyti samhljóða hinu frá 1889, að lögaldur er í báðum ákveðinn 21 árs, en þar sem fjárráð með tilsjónarmanni skyldi falla burtu eptir frumvarpinu frá 1889, eiga þau eftir þessu frumvarpi að byrja með fullum 16 ára aldri. Þegar frumvarpið var borið fram á þinginu, var það tekið fram því til stuðnings, að fjöldi manna hjer á landi byrjuðu búskap þegar, er þeir væru fullra 20 ára, og að það þá væri óeðlilegt, ef þessir menn ekki mættu gjöra löglega samninga, án þess þeim væri settur meðráðamaður. Því var ennfremur haldið fram, að það tæplega væri komið inn í rjettarmeðvitund þjóðarinnar, að giptir og búandi menn ekki væru fullkomlega fjár síns ráðandi, því fremur, sem það væri almennt, að bændur, sem ekki væru komnir til lögaldurs, gjörðu samninga við kaupmenn og aðra, án þess að nokkrum dytti í hug að spyrja um aldur þeirra. Að endingu var það tekið fram, að það væri mjög óþægilegt fyrir landsbankann og aðrar peningastofnanir, að þeir, sem þar vildu hafa viðskifti og ekki væru 25 ára að aldri, yrðu að mæta þar með meðráðamann; auk þess væri vansjeð af útliti mannsins, hvort hann væri 23, 24 eða 25 ára að aldri.

Að þessu athuguðu og að öðru leyti með skírskotun til brjefs míns dags. 30. oktbr. 1889, leyfi jeg mjer allraþegnsamlegast að leggja málið í hendur ráðaneytisins til úrslita.

79

27. júní **Brjef ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um synjun konungsstaðfestingar á lagafrumvarpi um eptirlaun.** Með brjefi,

dagsettu 23. oktbr. f. á., hafði þjer, herra landshöfðingi, sent hingað lagafrumvarp um eptirlaun, sem borið hafði verið upp á alþingi síðastliðið sumar og samþykkt þar. Hafði þjer fyrst og fremst bent á það, í hverju þetta lagafrumvarp sje frábrugðið frumvörpunum frá 1893, 1895 og 1897, er neitað hefir verið allra-hæstrar staðfestingar, og því næst tekið það fram, að breytingarnar á frumvarpi því, sem hjer er um að ræða, muni að líkindum eigi gera það aðgengilegra en hin, um leið og þjer skjótið máli þessu til frekari aðgjörða ráðaneytisins.

Þótt játa verði að frumvarp'ð, eins og það nú liggur fyrir, hafi tekið bótum, samanborið við hin fyrri frumvörp, þá er það sama að segja um það eins og hin, að það tekur of lítið tillit til upphæða launa þeirra, sem embættismaðurinn hefir haft, og því, er undan eru tekin lægstu launin og mjög stuttur þjónustualdur, skerðir meira en ráðaneytið getur talið sanngjart og tiltækilegt eptirlaunakjör íslenzkra embættismanna, einkum er tekið er tillit til þess, hversu mjög laun þeirra eru skert með launalögunum trá 1889.

Í allraþegnsamlegustum tillögum sínum um málið, hefir ráðaneytið

því lagt það til að umrætt lagafrumvarp hljóti ekki allrahæsta staðfesting. **79**
Tillögu þessa hefir hans hátign konunginum 21. þ. m. allramildilegast þóknast **27. júní**
að fallast á.

Þetta er yður hjer með til vitundar gefið til leiðbeiningar og birtingar í
B deild Stjórnartíðindanna ásamt umgetnu brjefi yðar.

Brjef landshöfðingja.

Alþingi, sem saman kom í ár, hefir eptir löglegan undirbúning samþykkt lagafrumvarp
um eptirlaun, sem borið hefir verið upp af þingmanna hálfu. Frumvarp þetta leyfi jeg mjer
hjer með að senda bæði í þeim búningi, er það kom í frá þinginu, og í danskri þýðingu.

Nefnt lagafrumvarp, er í öllu verulegu samhljóða frumvörpunum um sama efni, sem
samþykkt voru af alþingi 1893, 1895 og 1897, og eigi hafa getað öðlazzt allrahæsta staðfesting
Það er að eins gjörð sú breyting, að þar sem eptirlaunin eftir hinum eldri frumvörpum voru
 $\frac{1}{5}$ embættislaunanna + 20 kr. fyrir hvert þjónustuár, eru þau í frumvarpi því, er hjer ræðir
um, ákveðin $\frac{1}{4}$ af embættislauninum + 20 kr. fyrir hvert þjónustuár, hafi embættislaunin
verið 3000 kr. eða minni, en hafi þau verið meiri, þá $\frac{2}{3}$ % af þeim fyrir hvert þjónustuár.
Ennfremur hefir alþingi skotið inn nýrri grein, 3. gr., er kveður svo á um, að, ef embættis-
maður, sem sökum heilsubreysts hefir fengið lausn frá embætti með eptirlaunum, kemst aptur
til heilsu, sje hann skyldur til að taka á móti embætti, er eigi sje launað lægra en embætti
það, er hann var leystur frá.

Um leið og þess er getið, að framangreindar breytingar frá eldri eptirlaunafrumvörp-
um að líkindum ekki gjöra lagafrumvarp það, sem hjer er um að ræða, aðgengilegra en hin
eldri, skal jeg leyfa mjer virðingarfyllst að fela hinu haa ráðaneyti mál þetta.

Brjef ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um þingsálykt- 80
un um frímerki. — Með brjefi, dagsettu 31. oktbr. f. á., hafið þjer, herra **30. júní**
landshöfðingi, sent hingað þingsályktun um frímerki, sem samþykkt var af báðum
deildum alþingis 1899, og er þingsályktun þessi samhljóða þingsályktun þeirri
um sama efni, sem samþykkt var á alþingi 1897, og eigi var tekin til greina.

Út af þessu skal yður til vitundar gefið til leiðbeiningar og birtingar í
Bdeild Stjórnartíðindanna, ásamt nefndu brjefi yðar, að ráðaneytið getur eigi
heldur tekið til greina þingsályktun þá, er nú liggur fyrir, af hinum sömu á-
stæðum, sem taldar eru í brjefi ráðaneytisins 8. septbr. 1898 (Stjórnartíðindi B,
bls. 137—138).

Brjef landshöfðingja.

Báðar deildir alþingis, er saman kom í ár, hafa eptir löglegan undirbúning samþykkt
þingsályktun, þar sem skorað er á stjórnina að láta búa til ný íslensk frímerki, t. a. m.
þannig, að orðið »Ísland« verði prentað á almennum frímerkjum í beinni línu, en á þjónustu-
frímerkjum í boginni línu, eða verðtalan sett eigi að eins í miðjuna, heldur og í hornin, og
annaðhvort innleiða þau samhliða nógildandi íslenskum frímerkjum, meðan þau frímerki end-
ast, eða gera nógildandi frímerki ógild, um leið og nýju frímerkiu verða innleidd.

Jafnframt því að senda framangreinda þingsályktun bæði í þeim búningi, er hún